

A KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET EREDMÉNYKIMUTATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ RÉSZÉNEK ELEMZÉSE MAGYARORSZÁGI SPORTVÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN*

KEREZSI DÓRA¹ – ERDEY LÁSZLÓ² – DÉKÁN TAMÁSNÉ ORBÁN ILDIKÓ³

¹PhD-hallgató, Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar,
Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola
e-mail: kerezsi.dora@econ.unideb.hu

²PhD, egyetemi docens, Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
e-mail: erdey.laszko@econ.unideb.hu

³PhD, egyetemi docens, Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar,
Számviteli és Pénzügyi Intézet, Számviteli Tanszék, tanszékvezető
e-mail: orban.ildiko@econ.unideb.hu

A sport gazdasági szerepvállalása a 2000-es évek óta folyamatosan növekszik, a globális GDP-nek körülbelül a 2%-át termeli, míg az európai uniós tagállamokban az 5%-hoz, Magyarországon az 1–1,5%-hoz közelít a hozzájárulása. Az éves beszámoló egyik legnagyobb magyarázó erejével bíró részével, a kiegészítő melléklettel kapcsolatban az elmúlt időszakban számos kutatás foglalkozott, melynek eredményeképpen arra a következtetésre jutottak, hogy nem minden esetben éri el a célját és felel meg a törvényi előírásoknak. Kutatásunkban a 931-es TEÁOR számú, jövedékenységgként sporttevékenységet végző magyarországi vállalkozások kiegészítő mellékleteinek az eredménykimutatáshoz kapcsolódó speciális részét vizsgáljuk azzal a céllal, hogy megfelelnek-e a törvényi előírások és tartalmazzák-e azokat a szükséges információkat, melyek egy külső szereplő számára hasznosak, fontosak és szükségesek lennének.

Kulcsszavak: sportvállalkozások, kiegészítő melléklet, eredménykimutatás, adatbányászat

ABSTRACT

Економічна роль спорту постійно зростає з 2000-х років, він генерує близько 2% світового ВВП, 5% у країнах-членах ЄС та 1–1,5% – в Угорщині. Однією з найбільш інформативних частин річної звітності є примітки до неї, їм присвячена велика кількість наукових праць, які одностайно доводять, що ця форма звітності не завжди відповідає своїй меті та законодавчим вимогам. У статті присячено увагу дослідженню приміток до фінансової звітності підприємств ТЕАОР 931, основною діяльністю яких є спорт. Метою аналізу є визначення того, чи відповідають звіти вимогам законодавства та чи містять необхідну інформацію, яка є корисною, важливою та необхідною.

Ключові слова: спортивний бізнес, примітки, звіт про фінансові результати, обмін даними

* A tanulmány az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-19-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült.

A SPORT GAZDASÁGI SZEREPVÁLLALÁSA

Bácsné (2016) tanulmánya alapján az utóbbi évtizedekben a sport gazdasági szerepének növekedése vitathatatlan. A sportgazdaságnak egyre nagyobb mértékű a hozzájárulása az egyes államok nemzeti jövedeleméhez, melynek okán egy önálló ágazatként nőtte ki magát. Ez a tendencia – bár mértékében még elmaradva, – hazánkban is megfigyelhető (Bácsné 2016; Bácsné et al. 2019). Az, hogy a sport értékét a 2000-es évektől világgazdasági és nemzetgazdasági viszonylatban GDP-arányosan is ki lehet fejezni szintén a gazdasági súlyának növekedését mutatja (Andreff 2008). Egy 2017-es kutatás alapján a sportágazat a globális GDP körülbelül 2%-át termeli. Rátonyi-Odor-Borbély (2017) kutatása alapján szintén arra a következtetésre jutottak, hogy a sport egy több milliárdos gazdasági terület, amely a világ egyik legdinamikusabban fejlődő iparága. A sportgazdaság GDP-hez való hozzájárulása az európai uniós tagállamokban az 5%-hoz, míg Magyarországon az 1–1,5%-hoz közelít. Ez az arány vélhetően növekedni fog, melyhez a társasági adó támogatások jó alapot biztosítanak (Rátonyi-Odor-Borbély 2017). A sport szervezeti kereteit tekintve követte a változásokat és megjelentek e területen is a tőkemegtérülését biztosító gazdasági társasági formák (Bácsné 2017). A sportvállalkozások kezdetben civil kezdeményezésen alapuló önszerveződő társaságok voltak, melyeket leginkább a közös tevékenység tartott össze. Később a nonprofit szervezetek mellett a profitorientált vállalkozások is megjelentek a gazdasági tényezők térnyerése okán (Hoye et al. 2015).

A KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET VIZSGÁLATÁNAK FONTOSSÁGA

A piac zavartalan működéséhez nélkülözhetetlen a különféle gazdasági társaságok, vállalkozások vagy nonprofit szervezetek pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az objektív információk biztosítása, melyet Magyarorszá-

gon a számvitelről szóló 2000. évi C törvény biztosítja, amely jelenleg is hatályos, a vállalkozások működését meghatározó törvény. A gazdasági globalizáció a számvitelt is elérte, a vállalatok kapcsolatrendszere kiszélesedett, egyre nagyobb teret hódítanak a multinacionális cégek, a gyors tőkeáramlás és a folyamatos versengés a világ bármely részére, szegmensére kihatással van. A számviteli rendszer alapvető célja, hogy a külső és belső szereplők számára hozzáférhető információk hitelesen, valóságghűen mutassák be a gazdálkodó gazdasági helyzetét, állapotát és teljesítményét (Fenyves et al. 2019a).

Melis (2004) tanulmányában elemezte a pénzügyi beszámolórendszerek, a vállalati kommunikáció és a vállalatirányítás közötti kapcsolatot, ahol arra jutott, hogy a pénzügyi beszámolók és a vállalatirányítás rendszerei között erős a körreláció, azaz pozitív hatással vannak egymásra. Ez azt jelenti, hogy egy vállalat vállalatirányítási rendszere akkor megbízható, ha az összhangban van a törvényekkel és a hatályos jogszabályokkal, amelyek szükségesek a megfelelő minőségű pénzügyi beszámolási rendszer elkészítéséhez (Melis 2004).

Az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló és az összevont, konszolidált éves beszámoló része a mérleg és az eredménykimutatás mellett a kiegészítő melléklet. A kiegészítő mellékletbe azokat az adatokat és szöveges magyarázatokat kell megjeleníteni, amelyeket a törvény előír, továbbá olyan – a mérleg és az eredménykimutatás különböző tételeit kiegészítő – információkat, amelyekkel együtt a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzete a külső érintettek számára is egyértelműen megítélhetővé válik (Adorján 2008). Egy vállalat megítéléséhez fontos egy kellő részletezettséggel elkészített kiegészítő melléklet, amelynek viszont a számviteli törvényben nincsen egy egységes sémája, így a főbb tartalmi elemeken kívül az információk mélységének szakmai mérlegelése az adott

vállalkozásra van bízva (Fenyves et al., 2019b). Továbbá a vállalkozások döntésétől függ, hogy mennyire tartják fontosnak egy adott tétel, alkalmazott értékelési eljárás, vagy egyéb tájékoztatást igénylő téma bemutatását (Tóth 2010). Felépítését tekintve a mérleghez és az eredmény-kimutatáshoz hasonló, törvény által előírt struktúrája nincsen, ezért ritkán lehet egyforma felépítéssel és tartalommal találkozni, de az minden esetben tartalmilag alapvetően három részből tevődik össze, ami az általános, a specifikus, mérleghez és eredménykimutatáshoz kapcsolódó információkkal és a tájékoztató rész (Filyó 2014; Fenyves et al. 2018).

A fent említettek alátámasztják azt, hogy érdekes és szükséges kutatási terület a sporttevékenységeket végző vállalatok és azok kiegészítő mellékleteinek elemzése.

A VIZSGÁLAT ANYAGA ÉS MÓDSZERTANA

A vizsgálat anyagához 931-es TEÁOR számú, főtevékenységként sporttevékenységet végző vállalatokat vontunk be, melyek magyarországi székhellyel rendelkeznek. Az adatbázisba azok a vállalkozások kerültek, akik 2017-es évre vonatkozóan számviteli beszámolót tettek közzé. Összesen 1747 db ilyen tevékenységű vállalat volt, ennek viszont a 92%-a rendelkezett kiegészítő melléklettel, így a mintában szereplő vállalatok száma 1616 db-ra csökkent le. A maradék 131 db cég azért nem rendelkezett kiegészítő melléklettel, mert olyan beszámolót készített, melynek nem kötelező része (pl. a mikrogazdálkodói beszámoló), vagy nem tett eleget a törvényi előírásoknak.

Az elemzést az R statisztikai rendszer különböző csomagjainak a felhasználásával végeztük. A módszertan során szövegbányászat segítségével azt vizsgáljuk, hogy a kiegészítő mellékletek milyen mértékben biztosítják azokat az információkat, amelyek a megbízható és valós összekép bemutatásához elen-

gedhetetlenek, valamint az eredménykimutatás megfelelő értelmezéséhez, használatához elengedhetetlenül szükségesek lennének.

A VIZSGÁLAT EREDMÉNYE

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerint a törvény hatálya alá tartozó vállalkozásoknak éves beszámolót kell közzétenniük, melynek a mérleg az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet a része. A kiegészítő mellékletbe közzé kell tenni mindazon számszerű és szöveges adatokat, információkat, magyarázatokat, melyeket a törvény előír, továbbá azokat, melyek a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének bemutatása érdekében a külső szereplők számára szükségesek. A törvényben bemutatásra kerül az, hogy milyen információkat kell közzétenni az egyes beszámolót készítő vállalkozásoknak, viszont az nem szerepel, hogy milyen csoportosításban, megbontásban és milyen módon kell azokat szerepeltetni. A számviteli törvénybe a kiegészítő melléklet különféle részeire vonatkozó információk nincsenek csoportosítva megjelenítve, hanem olyan sorrendben szerepelnek, mint ahogyan az a mérlegben és az eredménykimutatásban következik. A gyakorlatban viszont van egy megszokott séma, melyet szinte minden vállalkozás alkalmaz Magyarországon, mely az általános, a specifikus és a tájékoztató rész. Az általános rész a vállalkozás bemutatását szolgálja, illetve a beszámoló megértését segíti. A specifikus rész két nagy csoportra osztható, a mérleghez és eredménykimutatáshoz kapcsolódó információkra. Végül a tájékoztató részbe kerül bemutatásra a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetével kapcsolatos mutatószámok és minden más, mely a vállalkozás helyzetének megismerését szolgálja.

1. táblázat. A vizsgált kiegészítő melléletek különféle részeinek alakulása beszámoló típus szerinti bontásban

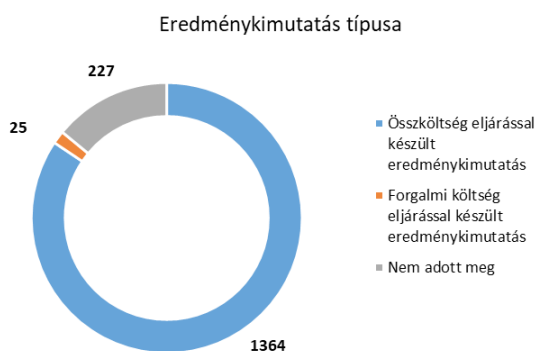
Keresett kifejezés	Összesen		Beszámoló típusa					
			Nem adott meg		Egyszerűsített éves		Éves	
Vizsgált cégek	1 616	100%	125	100%	1 333	100%	158	100%
Általános rész	506	31%	18	14%	424	32%	64	41%
Mérleghez kapcsolódó információk	798	49%	44	35%	687	52%	67	42%
Eredménykimutatáshoz kapcsolódó információk	579	36%	29	23%	494	37%	56	35%
Tájékoztató rész	261	16%	7	6%	230	17%	24	15%

Forrás: saját szerkesztés

Jelen tanulmányban a eredménykimutatáshoz kapcsolódó információk kiegészítő mellékletben való megjelenését mutatjuk be a főtevékenységként sportvállalkozások esetében. Az 1. táblázatban összefoglalva bemutatásra került, hogy az 1616 db sportvállalkozás kiegészítő mellékletének mekkora része tartalmazza a megszokott csoportosítást összefoglalva és beszámolótípusonként egyaránt. Ezeket nem kötelező a cégeknek szerepeltetni a hozzájuk kapcsolódó információkat igen, melyek célja alapvetően a beszámolóban szereplő adatok könnyebb megértésének elősegítése. Az 1. ábra alapján az általános kifejezést 506 db, a minta 31%-ka, a mérleghez kapcsolódó információkat 798 db, a minta majdnem fele, az eredménykimutatáshoz kapcsolódó információkat 579 db, a minta 36%-a, míg a tájékoztató rész kifejezést 261 db, a minta 16%-ka tartalmazta. Az egyszerűsített éves beszámolót készítő vállalkozások legnagyobb része, 52%-a a mérleghez kapcsolódó információk kifejezést tette közzé a kiegészítő mellékletében, míg az éves beszámolót készítőket megvizsgálva 41–42%-uk az általános és mérleghez kapcsolódó részt. Mind a két beszámolótípus kiegészítő mellékletében a tájékoztató rész szerepel legkevésbé, 17%-uk és 15%-uk szerepeltette. A törvényi előírás szempontjából ez még nem jelent problémát. Megvizsgáltuk ezt követően, hogy az eredménykimutatáshoz kapcsolódó információk, milyen

arányban szerepelnek a mintában szereplő kiegészítő melléletekben.

1. ábra. A vizsgált vállalkozások eredménykimutatás típusa szerinti megbontásban

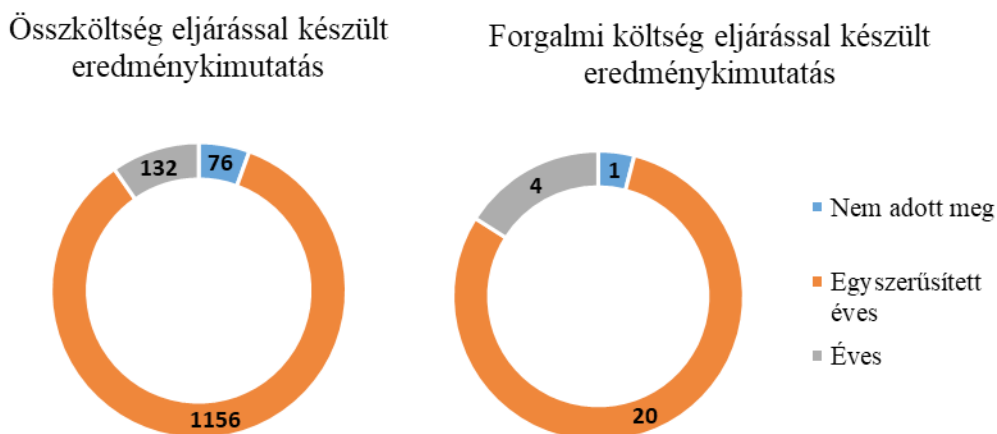

Forrás: saját szerkesztés

A számviteli törvény lehetőséget biztosít a vállalkozásoknak függetlenül a beszámoló fajtáját tekintve, hogy milyen típusú eredménykimutatást készítenek. Választhatnak, hogy összköltséges vagy forgalmi költséges eredménykimutatást tesznek közzé. A törvényi előírásoknak megfelelően a cégeknek szerepeltetniük kell a választott típust a kiegészítő mellékletükben, illetve abban az esetben, ha forgalmi típusút választanak, pluszban a költségek költségnemenkénti megbontását, illetve az aktivált saját teljesítmények értékének bemutatását. Ebből következően megvizsgáltuk, hogy a mintában szereplő vállalkozások a

vizsgált üzleti évben milyen készítettek, és ezeket szerepeltették-e a kiegészítő mellékletükben. A minta legnagyobb része 84%-ka (1364 db) összköltség eljárással készült, míg kb. 2%-a (25 db) forgalmi költség eljárással készült eredménykimutatást mutat be. 227 db vállalkozás volt, melynek a kiegészítő melléklete nem tartalmazta ezt az előírást, ami kb. a minta 14%-át jelenti.

2. ábra. Az összköltség és forgalmi költség eljárással készült eredménykimutatás beszámolótípusonkénti megoszlása

Forrás: saját szerkesztés

Ezt követően megvizsgáltuk, hogy az egyes eredménykimutatástípusokon belül hogyan oszlanak meg a beszámolótípusok. Az összköltség típusú eredménykimutatást készítő 1346 db vállalkozás közel 85%-a (1156 db) egyszerűsített éves beszámolót készített. Ehhez hasonlóan alakultak a megoszlások a forgalmi típusú eredménykimutatást készítő vállalkozásoknál is, a 25 db cég 80%-a (20 db) egyszerűsített éveset, míg 16%-a (4 db) éves beszámolót tett közzé és 1 db vállalkozás volt, aki nem mutatta ezt be az kiegészítő mellékletébe.

2. táblázat. Az eredménykimutatáshoz kapcsolódó eredménykategóriák bemutatása beszámoló típusok alapján a kiegészítő mellékletekben

Keresett kifejezés	Összesen		Beszámoló típusa					
			Nem adott meg		Egyszerűsített éves		Éves	
Vizsgált cégek	1 616	100%	125	100%	1 333	100%	158	100%
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	178	11%	10	8%	156	12%	12	8%
Pénzügyi műveletek eredménye	421	26%	28	22%	346	26%	47	30%
Adózás előtti eredmény	892	55%	70	56%	721	54%	101	64%
Adózott eredmény	979	61%	62	50%	806	60%	111	70%

Forrás: saját szerkesztés

Az általunk vizsgált vállalkozások beszámolóit a 2017-es üzleti évre vonatkoztak, így a 2016-os törvényváltozás miatt nem 6 eredménykategóriával, hanem csak 4-gyel találkozhatunk az elkészített beszámolóknak. A 2. táblázatban azt vizsgáltuk, hogy szerepelnek-e az egyes eredménykategóriák a kiegészítő mellékletekben, melyeket a törvény az eredménykimutatás kötelező részeként előír.

- Az első eredménykategória a mindennapi működés bemutatásához elengedhetetlen, az „Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye”, amely csupán a minta 11%-ában található meg (178 db). Másképpen kifejezve a vállalkozás alaptevékenységének eredménye, amely magába foglalja a cég termelési és szolgáltatási tevékenységeinek eredményét is. Beszámolótípusokat megvizsgálva az egyszerűsített éves beszámolót készítő cégek 12%-a tette ezt közzé, míg érdekes tény az, hogy az ennél a törvény szerint részletesebb éves beszámolót készítő cégek kiegészítő mellékleteinek csupán 8%-ában szerepel a kifejezés. Azon cégek szintén 8%-a szerepeltette ezt, akik nem mutatták be a beszámolótípusukat.
- A következő eredménykategória a „Pénzügyi műveletek eredménye”, ahol leggyakrabban a kapott és fizetendő kamatok, az árfolyamnyereségek és -veszteségek vannak kimutatva. A kifejezést a minta 26%-a tartalmazta, ami 421 vállalkozást jelent. Az egyszerűsített éves beszámolót készítő cégeknek szintén 26%-a tette ezt közzé, míg az éves beszámolót készítőknél valamivel már nagyobb arányuk, 30%-uk mutatta be a kiegészítő mellékletében. Ezen túl 28 cég volt még, aki bemutatta, viszont a beszámolótípust nem szerepeltette.
- A fent említett két eredménykategória összesítve a következő eredménykategóriát teszi ki, amely az „Adózás előtti eredmény”. Egy vállalat megítélése szempontjából lényeges, hiszen ez az eredmény képezi az adózás alapjául szolgáló eredmény kiindulási alapját. Valamennyivel többen szerepeltették a kiegészítő mellékletükben a kifejezést, a minta 55%-ában volt jelen. Beszámolótípusokat tekintve az egyszerűsített éves 54%-ban, míg az éves beszámolót készítőknél 64%-ban szerepelt.
- Végül az utolsó eredménykategória az „Adózott eredmény”, mely már teljes egészében a gazdálkodó rendelkezésére álló nyereség vagy veszteség, a mérlegben szereplő saját tőkéjének részét képezi. Az 1616 sportvállalkozás már 61%-a mutatta be a kiegészítő mellékletében ezt az eredménykategóriát. Az egyszerűsített éves beszámolót készítőknél 60%-a, míg az éves beszámolót készítőknél 70%-a szerepeltette.

3. táblázat. A üzemi (üzleti) tevékenység eredményét képező bevételek, költségek, ráfordítások alakulása beszámoló típusok alapján a kiegészítő mellékletekben

Keresett kifejezés	Összesen		Beszámoló típusa					
			Nem adott meg		Egyszerűsített éves		Éves	
Vizsgált cégek	1 616	100%	125	100%	1 333	100%	158	100%
Értékesítés nettó árbevétele	732	45%	53	42%	600	45%	79	50%
Aktívált saját teljesítmények értéke	337	21%	24	19%	287	22%	26	16%
Egyéb bevételek	800	50%	38	30%	677	51%	85	54%
Anyagköltség	434	27%	23	18%	357	27%	54	34%
Igénybe vett szolgáltatások értéke	372	23%	16	13%	307	23%	49	31%
Eladott áruk beszerzési értéke	227	14%	11	9%	182	14%	34	22%
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	129	8%	4	3%	111	8%	14	9%
Anyagjellegű ráfordítások	683	42%	40	32%	577	43%	66	42%
Béreköltség	733	45%	60	48%	577	43%	96	61%
Személyi jellegű egyéb kifizetések	269	17%	24	19%	206	15%	39	25%
Bérráfordítások	445	28%	21	17%	372	28%	52	33%
Személyi jellegű ráfordítások	707	44%	35	28%	607	46%	65	41%
Értékcsökkenési leírás	1277	79%	66	53%	1084	81%	127	80%
Egyéb ráfordítások	845	52%	42	34%	715	54%	88	56%

Forrás: saját szerkesztés

A 3. táblázatban mindazon bevételek, hozamok, költségek és ráfordítások szerepelnek, melyek az eredménykimutatásban hatással vannak az üzemi (üzleti) tevékenység eredményére, illetve bemutatásra kerül az, hogy azok a vizsgált sportvállalkozások kiegészítő mellékleteiben milyen arányban találhatók meg összesítve és beszámoló típusonként egyaránt.

- Az értékesítés nettó árbevétele a vállalkozás főtevékenysége során megszerzett és realizált bevételek együttes értéke. A számviteli törvény szerint néhány információt közzé kell vele kapcsolatban kötelezően tenni, mint pl. az exportértékesítés árbevételét földrajzilag elhatárolt piacok szerinti bontásban, vagy az értékesítés
- nettó árbevételét létesítő okiratban megjelölt főtevékenységi megbontásban. Az értékesítés nettó árbevétele kifejezés a minta kevesebb, mint felében (732 db vállalatnál) volt megtalálható. Az egyszerűsített éves beszámolót készítő sportvállalkozások kiegészítő mellékletében szintén 45%-a szerepeltette, míg az évest készítőknél 50%-a.
- Az aktívált saját teljesítmények értéke között van kimutatva a saját előállítású eszközöknek az üzleti évben aktívált értéke és a saját termelésű készletek állományváltozása. A mintának csupán a 21%-a tette ezt közzé, az egyszerűsített

- éves beszámolót készítőknél a 22%-a, míg az éveset készítőknél 16%-a.
- Az egyéb bevételt a kiegészítő mellékletek kb 50%-a tartalmazta összesítve, illetve az egyszerűsített éves és az éves beszámolót készítő vállalkozások körében is.
 - Az anyagköltséget a vállalkozások már csak 27%-a mutatta be, ugyanez vonatkozik a kevésbé részletes, egyszerűsített éves beszámolót készítőkre, míg az évesnek a 34%-a. Hasonló az arány az igénybe vett szolgáltatások értéke költségnél is, 23%-k szerepeltette. Az eladott áruk beszerzési értékét már csak a vállalkozások 14%-a mutatta be, míg az eladott (közvetített) szolgáltatások értékét csupán a kiegészítő mellékletek 8%-ában találtuk. A kiegészítő mellékletek 42%-ában szerepeltették a gazdálkodók az anyagjellegű ráfordítások kifejezést összesítve és beszámoló típusokat tekintve egyaránt.
 - A bérköltség a kiegészítő mellékletek 45%-ában található meg, ha a beszámoló típusokat vizsgáljuk meg, az egyszerűsített éves beszámolónak 43%-a, míg az évesnek már a 61%-a mutatja be. Ezzel szemben a személyi jellegű egyéb kifizetéseket a kiegészítő mellékletek 44%-a szerepeltette. Végül az ezekhez szorosan kapcsolódó bérjárulékokat csupán a kiegészítő mellékletek 28%-a tartalmazta. Mindezeket összesítve a személyi jellegű ráfordítások soron találjuk meg az eredménykimutatásba. A ráfordítást a vizsgált cégek kiegészítő mellékleteinek 44%-ában találtuk meg.
 - Az immateriális javak és tárgyi eszközök amortizációjaként elszámolt értékcsökkenési leírás költségnevet mutatták be a legtöbben a 4. táblázatban belül, a kiegészítő mellékletek kb. 80%-ában szerepelt.
 - Végezetül az egyéb ráfordításokat kicsivel több, mint a kiegészítő mellékletek fele tartalmazta.
 - A 4. táblázatban azon fontosabb bevételek és ráfordítások szerepelnek, melyek az eredménykimutatásban hatással vannak a pénzügyi műveletek eredményére, illetve bemutatásra kerül az, hogy azok a vizsgált sportvállalkozások kiegészítő mellékleteiben milyen arányban találhatók meg összesítve és beszámolótípusonként egyaránt.
 - A bevételek között kell kimutatni valamilyen kapcsolt vállalkozástól kapott osztalékot, részesedést. Ezt az 1616 vállalkozás egyike sem mutatta be a kiegészítő mellékletében. Abban az esetben, ha más deviza vagy valutánemben mutat ki az adott cég egy eszközt vagy kötelezettséget árfolyam nyereséges vagy veszteséget kell elszámolnia. Az árfolyamnyereség csupán a vizsgált kiegészítő mellékletek 7%-ában volt jelen (113), az egyszerűsített éves beszámoló részét képező kiegészítő mellékletek 6%-a, míg az évesnek a 15%-ka tartalmazta. Az eredménykimutatásban a pénzügyi műveletek bevételei azok, amelyek összesítik a hozzá kapcsolódó bevételeket. Ez a kifejezés a kiegészítő mellékletek 26%-ában szerepel (428).
 - A pénzügyi műveletek ráfordításait közel azonos arányban mutatták be, 27%-ában szerepelt a kifejezés. A fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások az egyik legfontosabb ráfordítás, amely idetartozik, szinte mindegyik vállalkozás életében felmerül, viszont az 1616 vállalatból csupán 8 cég kiegészítő mellékletében szerepeltek a hozzá kapcsolódó információk.

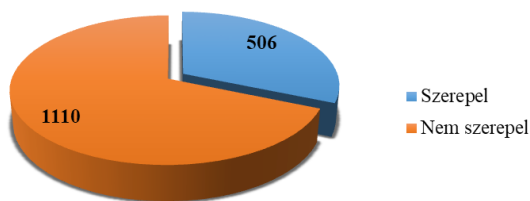
4. táblázat. A pénzügyi műveletek eredményét képező bevételek és ráfordítások alakulása beszámoló típusok alapján a kiegészítő mellékletekben

Keresett kifejezés	Összesen		Beszámoló típusa					
			Nem adott meg		Egyszerűsített éves		Éves	
Vizsgált cégek	1 616	100%	125	100%	1 333	100%	158	100%
Kapott osztalék részesedés	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Árfolyamnyereség	113	7%	4	3%	85	6%	24	15%
Pénzügyi műveletek bevételei	428	26%	23	18%	367	28%	38	24%
Fizetendő kamatok és kamatjellegű	8	0%	0	0%	5	0%	3	2%
Pénzügyi műveletek ráfordításai	443	27%	25	20%	381	29%	37	23%

Forrás: saját szerkesztés

Az adózás előtti eredmény és az adózott eredmény közötti különbözet az adófizetési kötelezettség, amely minden vállalkozásnál szerepel, így a 3. ábrán bemutatásra kerül, hogy hány cégnél szerepel ez a kiegészítő mellékletükben. Az 1616-ból 506 társaság tette ezt közzé, ez a minta 31%-át jelenti, míg a maradék 69%-a említést sem tett róla.

3. ábra. Az adófizetési kötelezettség alakulása a kiegészítő mellékletekben

Forrás: saját szerkesztés

ÖSSZEFOGLALÁS

Tanulmányunkban a magyarországi székhellyel rendelkező főtevékenységként sporttevékenységet végző vállalkozások kiegészítő mellékleteit vizsgáltuk, azon belül is a specifikus részhez tartozó eredménykimutatáshoz kapcsolódó közzeendő információkat, melyeket a számviteli törvény előír, illetve a megbízható és valós összkép bemutatásához

szükségesek. Előző kutatások eredményeiből levonható következtetés, hogy a sportvállalkozások kiegészítő mellékleteinek általános és a tájékoztató része, valamint a mérleghez kapcsolódó információk nem felelnek meg minden esetben a törvényi előírásoknak. Ugyanez elmondható az eredménykimutatáshoz kapcsolódó közzeendő információkról is, hiszen volt olyan kifejezés, amely az 1616 kiegészítő melléklet egyikében sem volt jelen, illetve a legmagasabb arány is 80% körül mozgott. Fontos azt is megjegyezni, hogy a vizsgálat során csakis a táblázatokban feltüntetett kifejezések előfordulását vizsgáltuk, a mögöttes tartalmakat hozzájuk kapcsolódóan már nem. Véleményünk szerint ahhoz, hogy a kiegészítő melléklet el tudja érni a célját a vállalkozásoknak nagyobb hangsúlyt kellene fektetni annak elkészítésére.

IRODALOMJEGYZÉK

1. ADORJÁN CSABA (2008): Az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet. In: Róth József (szerk.): *Mérlegképes továbbképzés*. Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ, Budapest, 77–79.
2. ANDREFF, WLADIMIR (2008): Globalization of the sport economy. *Rivista di Diritto ed Economia dello Sport*, vol. 4. no. 3. pp. 13–32.
3. BÁCSNÉ BÁBA ÉVA – FENYVES VERONIKA – SZABADOS GYÖRGY – DAJNOKI KRISZTINA – MÜLLER ANETTA – BÁCS ZOLTÁN (2018): A sportágazat nemzetgazdasági jelentőségének vizsgálata beszámoló adatok alapján 2014-2016-os időszakban. *Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok*, 13. évf. 3–4. sz. 93–103.
4. BÁCSNÉ BÁBA ÉVA (2016): Szervezeti struktúra jellemzői spanyol labdarúgó kluboknál. *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)*, vol. 1 no. 1. pp. 1–11.
5. BÁCSNÉ BÁBA ÉVA (2017): Magyar futballtársaságok szervezeti kérdései. *TAYLOR*, 9. évf. 2. sz. 5–13.
6. FENYVES VERONIKA – BÖCSKEI ELVIRA – BÁCS ZOLTÁN – ZÉMAN ZOLTÁN – TARNÓCZI TIBOR (2019): Analysis of the notes to the financial statement related to balance sheet in case of hungarian information-technology service companies. *Scientific annals of economics and business*, vol. 66. no. 1. pp. 27–39
7. FENYVES, VERONIKA – BÁCS, ZOLTÁN – TARNÓCZI, TIBOR (2018a): Analysis of the Notes on the Account of Companies Carrying out Information Technology Services. *Annals of the University of Oradea Economic Science*, vol. 27. no. 1. pp. 173–180.
8. FENYVES, VERONIKA – BÁCS, ZOLTÁN – ZÉMAN, ZOLTÁN – BÖCSKEI, ELVIRA – TARNÓCZI, TIBOR (2018b): The Role of the Notes to the Financial Statements in Corporate Decision-Making. *Corporate Ownership and Control*, vol. 15. no. 4. pp. 138–148.
9. FILYÓ JANKA (2014): A kiegészítő melléklet ellenőrzésének tapasztalatai. *Számvitel, adó, könyvvizsgálat*, 56. évf. 6. sz. 285–286.
10. HOYE RUSSEL – SMITH AARON C. T. – NICHOLSON MATTHEW – STEWART BOB – WESTERBEEK HANS (2015): *Sport Management: Principles and Applications*. New York: Routledge
11. MELIS, ANDREA (2004): Financial reporting, corporate communication and governance. *Corporate Ownership & Control*, vol. 1. no. 2. pp. 31–37.
12. RÁTONYI-ODOR KINGA – BORBÉLY ATTILA (2017): Sport – finanszírozás – eredményesség? *Gazdaság- és Társadalomtudományok*, 2. évf. 1–2. sz. 67–72.
13. TÓTH MIHÁLY (2010): *A magyar számviteli rendszer hatása a számviteli politikára, elméleti modellalkotások, módszertani fejlesztés*. Gazdálkodás- és szervezéstudományi szakdolgozat. Kézirat. Szent István Egyetem, Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola, Gödöllő